

KÚRIA

Bfv.III.995/2013/6.szám

A Kúria Budapesten, a 2014. év július hó 9. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A jelentős kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Békéscsabai Városi Bíróság 6.B.443/2011/79. számú, valamint a Gyulai Törvényszék 4.Bf.433/2012/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult az ügyben újabb felülvizsgálati indítványt már nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Békéscsabai Városi Bíróság a 2012. október 1. napján kelt 6.B.443/2011/79. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki csalás büntettében [1978. évi IV. törvény - a továbbiakban: korábbi Btk. - 318. § (1) bekezdése, (2) bekezdés II. fordulat c) pont, (6) bekezdés b) pont], valamint csalás büntettének kísérletében [korábbi Btk. 318. § (1) bekezdés, (6) bekezdés b) pont] és ezért halmazati büntetésül 3 év 4 hónapi börtönre és 5 évi közügyektől eltiltásra ítélte.

Az ítélet ellen bejelentett védelmi fellebbezéseket elbírálva a Gyulai Törvényszék a 2013. április 23. napján kelt 4.Bf.433/2012/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét

mindössze annyiban változtatta meg, hogy a terhelt börtönbüntetésének tartamát 2 év 4 hónapra enyhítette.

A megállapított - és másodfokú bíróság által csak szűk körben pontosított - tényállás lényege a következő:

A 2004 februárjában alakult az I. Kft. egyik ügyvezetője a terhelt volt. A társaság 2004. évben gazdasági tevékenységet nem folytatott, árbevétele és vagyona nem volt. Miután adótartozást halmozott fel, felszámolását a bíróság 2005. november 20-án elrendelte.

A terhelt és R. I. egy lopásból származó, Magyarországon hamis alvázszámmal forgalomba helyezett nagy értékű személygépkocsi hitel folyósításával történő megvásárlásáról egyezett meg. A megállapodás célja az volt, hogy R. I. a hitelügylet alapján folyósított pénzt, míg a terhelt a személygépkocsit megszerezze. Ennek érdekében 2005. december 16-án R. I. az egyébként használatában lévő lopott gépkocsit az általa képviselt a II. Kft. útján és a III. Kft. közbejöttével a IV. Rt-nek 17 millió forintért értékesítette. Még ugyanezen a napon a terhelt az I. Kft. képviseletében a gépkocsi megvásárlása céljából hitelkérelemmel fordult a IV. Rt-hez 17 millió forint összegű hitelt igényelve. A hitelkérelme elbírálásához valótlánul azt közölte, hogy az I. Kft. 2004-ben több, mint 20 millió forint nettó árbevételt és több, mint 6 millió forint adózott eredményt ért el.

A IV. Kft. e közlés alapján az I. Kft-t hitelképesnek minősítette, és a 2005. december 16-án kelt szerződésben részére 17 millió forint hitel folyósítását vállalta a gépkocsi megvásárlására azzal a feltétellel, hogy ebből az összegből 6,7 millió forintot első lízingdíjként, 300 ezer forintot pedig hitelbírálati díjként elszámol. A szerződés alapján a terhelt a gépkocsi birtokába jutott, továbbá 10 millió forint folyósítása megtörtént, amely R. I. részére került kifizetésre.

2006. március 28-án egy közúti ellenőrzés során a rendőrség észlelte a terhelt birtokába jutott gépkocsi alvázszámán a jogtalan beavatkozást, az ennek kapcsán megindult eljárásban a nyomozó hatóság a gépkocsit lefoglalta és osztrák tulajdonosának kiadta.

A terheltnek, valamint az I. Kft-nek már a szerződés megkötésekor sem volt reális lehetősége arra, hogy a havi 186 ezer forint összegű lízingdíjat, ezáltal az összességében több, mint 20 millió forint összegű hiteltartozást kifizesse. Miután az I. Kft. a hitelfelvétel időpontjában felszámolás alatt állt, a terhelt az ügylet megkötésére nem is volt jogosult.

A sértett a IV. Rt. kárából a terhelt 2005. március 21-én 434.084

forintot megtérített.

2005. november 30-án az V. Kft. nevében Magyarországon hamis alvázszámmal forgalomba helyeztek egy nagy értékű lopott személygépkocsit. E gépkocsit R. I. az V. Kft. nevében színlelt szerződéssel eladta 17 millió forintért a már felszámolás alatt álló az I. Kft-nek, amelyet a terhelt képviselt. A megállapodás szerint a vételár kifizetésére hitelfelvételből kerül sor. Ennek alapján a terhelt a Kft-je nevében és annak valótlan előadásával, hogy 2004-ben a Kft. több, mint 20 millió forint árbevételelt és több, mint 6 millió forint adózott eredményt ért el, hitelkérelemmel fordult a VI. Rt-hez. A társaságot valótlanul hitelképesnek feltüntető kérelem alapján a bank 8,5 millió forint hitel folyósítását vállalta, amelynek folyósítására azonban azért nem került sor, mert a bank utóbb észlelte, hogy az I. Kft. ellen felszámolási eljárás indult. Erre figyelemmel a kölcsönszerződést felbontotta.

A jogerős ítélet ellen a Be. 416. §-ának (1) bekezdés a) és c) pontjára hivatkozva a terhelt védője nyújtott be felülvizsgálati indítványt elsősorban a terhelt felmentése, másodsorban a jogerős ítélet hatályon kívül helyezése és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítása érdekében.

A felülvizsgálati indítványban kifejtettek szerint a terhelt cselekménye nem meríti ki a csalás törvényi tényállási elemeit. Abban nem ismerhető fel a haszonszerzési célzat, de nincs meg az okozati összefüggés sem a terhelt megtévesztő magatartása, valamint a bekövetkezett kár között. A terhelt a gépkocsi lefoglalásáig fizette a hitel törlesztő részletét, az I. Kft. által felvett hitelért pedig készfizetői kezességet vállalt. Ennek következtében téves volt az a következtetés, hogy már a szerződéskötéskor sem állt szándékában a törlesztőrészek fizetése. A terhelt továbbá nem tudta azt sem, hogy a gépkocsik, amelyek megvásárlásához hitelt igényelt, lopásból származnak. Ezáltal magatartása nem lehetett oka a sértett kárának.

Kitért a felülvizsgálati indítvány arra is, hogy az ítélet indokolása és az ítélet tényállása ellentétes megállapításokat tartalmaz. Az indokolásban írtak szerint ugyanis a terhelt ismerte az autók lopott voltát, az ítéleti tényállás azonban ezt a tényt nem állapította meg. Ezáltal a tényállás a rendelkező résszel is ellentétbe került.

A Legfőbb Ügyészség írásbeli nyilatkozatában (BF.1798/2013/1. szám) a felülvizsgálati indítványt abban a részében, amelyben az ítéleti

tényállásban meg nem állapított tényekre hivatkozott, a törvényben kizártnak tartotta, a csalás bűncselekményének jogi értékelését illetően viszont az indítványt alaptalannak látta, ezért az abban támadott jogerős ügydöntő határozat hatályában fenntartását indítványozta.

A Kúria a Be. 424. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen eljárva a jogerős ügydöntő határozatot a Be. 423. § (1), (2) és (4) bekezdéseinek korlátaira tekintettel a felülvizsgálati indítványban felhozott okok alapján, továbbá a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt okok tekintetében a támadott határozat meghozatala idején hatályban volt anyagi és eljárásjogi szabályok alkalmazásával, és a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás alapulvételével bírálta felül.

Ennek során megállapította, hogy a felülvizsgálati indítvány nem megalapozott.

A Kúria figyelmen kívül hagyta a felülvizsgálata során az indítványnak azokat a hivatkozásait, amelyek eltérő vagy éppen az irányadó tényállásban nem rögzített tények állításával vontak le következtetést a terhelt ártatlanságára. A Be. 423. §-ának (1) bekezdése szerint ugyanis a felülvizsgálati eljárásban - függetlenül annak megalapozott vagy megalapozatlan voltától - a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

Az irányadó tényállás viszont nem rögzítette tényként azt, hogy a terhelt az I. Kft. hiteltartozásáért készfizető kezességet vállalt, továbbá azt sem, hogy a terhelt a személygépkocsinak a rendőrség által történt lefoglalásáig a szerződésben írt részletfizetésekkel a hitelt törlesztette. Ebben a körben tehát a felülvizsgálati indítvány törvényben kizárt okra alapított.

A cselekmény elkövetésekor és elbírálásakor egyaránt hatályos korábbi Btk. 318. §-ának (1) bekezdése szerint a csalást az követi el, aki jogtalan haszonszerzés céljából mást tévedésbe ejt vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz.

Az irányadó történeti tényállásban a csalás valamennyi törvényi tényállási eleme felismerhető.

Az indítvány sem vitatta a csalás elkövetési magatartásának - a sértettek tévedésbe ejtésének - a megvalósítását. A terhelt a gépkocsi vásárlásokhoz igényelt hitel megszerzése érdekében mind a fizetési szándéka, mind a fizetési képessége tekintetében megtévesztette a sértetteket, amikor valótlanul nyilatkozott a formálisan lízingelő Kft.-je árbevételéről és adózás utáni eredményéről. A Kft. ugyanis tevékenységet nem végzett, ezért árbevételt sem szerzett, csak adótartozást halmozott fel. Ebből

egyértelmű az a következtetés, hogy a felvett hitel visszafizetésére sem lehetett képes.

Ebből következően nem lehet kétséges az ügylet jogtalan haszonszerzési célzata sem, hiszen a terhelt úgy igényelt, illetőleg vett fel hitelt, hogy a hitelek visszafizetése szándékában állt volna, vagy arra reális lehetősége lett volna. Az a körülmény, hogy megtévesztő magatartást követően a VI. Rt. a hitelmegállapodás ellenére nem folyósította a hitelt, csupán azt eredményezi, hogy ez a cselekmény kísérleti szakban rekedt.

A jogtalan haszonszerzési célzat megállapíthatósága szempontjából egyébként közömbös az, hogy az elkövető a saját vagy más személy jogtalan haszonszerzése céljából tanúsítja az elkövetési magatartást. Jelen esetben tehát a terhelt jogtalan haszonszerzési célzatát nem zárja ki, hogy a IV. Rt. által folyósított hitel végső soron nem a terhelthez, hanem R. I-hez került. De a jogtalan haszonszerzési célzat emellett megnyilvánult abban is, hogy a megtévesztés hatására létrejött ügylet révén a terhelt egy nagy értékű személygépkocsi birtokába jutott anélkül, hogy a hitel visszafizetés révén annak ellenértékét kiegyenlítette volna.

Kellő alap nélküli a felülvizsgálati indítványban az okozati összefüggés hiányára való hivatkozás is. A sértett kára a terhelt által kifejtett elkövetési magatartás eredményeként bekövetkezett azzal, hogy a hitelt folyósította. A hitel visszafizetési képességet illető megtévesztő magatartás hiányában ugyanis kétséget kizáróan megállapítható, hogy hitel folyósításra nem került volna sor.

Mindebből egyértelműen következik, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása és a cselekmények jogi minősítése során az eljáró bíróságok nem sértették meg a büntető anyagi jog szabályait.

A kifejtettekből mindemellett következik az is, hogy az ítélet rendelkező része és az indokolása között nincs semmiféle ellentét. Annak a csalás szempontjából ugyanis nincs semmilyen jelentősége, hogy a terhelt tudott-e a gépkocsik lopott voltáról. Pusztán annak van jelentősége, hogy a terhelt a gépkocsik megszerzése érdekében úgy vett fel hitelt, hogy annak visszafizetése már a hitelfelvételkor sem állt szándékában, de arra reális lehetősége sem volt. Ekként tehát a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontjának b) alpontjában meghatározott abszolút eljárási szabálysértés nélkül hozták meg a bíróságok az ítéletüket, következésképpen a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjában írt felülvizsgálati okra hivatkozás sem helytálló.

A Kúria mindemellett a Be. 423. § (5) bekezdése szerint vizsgálta azt, hogy az ügyben ezen túlmenően történt-e feltétlen eljárási szabálysértés, azonban ilyen eljárási szabálysértést nem észlelt.

Mindezek folytán a Kúria a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt és a Be. 426. §-a alapján az abban támadott határozatokat hatályukban fenntartotta.

A fellebbezés és a felülvizsgálat kizártságára vonatkozó tájékoztatás a Be. 3. § (4) bekezdésén és 416. § (4) bekezdés b) pontján, míg az újabb felülvizsgálati indítvány kizártságára vonatkozó tájékoztatás a Be. 417. § (3) bekezdésén és 421. § (3) bekezdésén alapszik.

Budapest, 2014. július 9.

Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Belegi József s.k. előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

írnok
BÉ